

**केंद्र पुरस्कृत योजनेतर्गत अनुसूचित जातीच्या निवासी /
अनिवासी प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळांना
परवानगी देणेबाबत**

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक -सीएस-२००६/प्र.क्र.२२९ /मावक-४,
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १९ मे २००६

बाचा :- १) रिट पिटीशन क्रमांक ९५६/२००३ मध्ये मा. उच्च न्यायालय खंडपीठ, नागपूर यांचा निर्णय दिनांक २८.२.२००३
२) केंद्र शासन सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक ०१-४९/२००४-सीडीएन, दिनांक २१.१२.२००४

प्रस्तावना - केंद्र पुरस्कृत योजनेतर्गत अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींच्या निवासी/अनिवासी प्राथमिक/ माध्यमिक निवासी शाळांच्या स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रस्तावांना केंद्र शासनामार्फत ९०% अनुदान देण्यात येते आणि १०% खर्च स्वयंसेवी संस्थेला सोसावा लागतो. या निवासी शाळांसाठी राज्य शासनावर कोणताही आर्थिक भार येत नाही असे प्रस्ताव केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार छाननी करून ते राज्य शासनामार्फत केंद्र शासनाकडे पाठविण्यात येत होते. तथापि, या कार्यपध्दतीमुळे होणारा विलंब टाळण्यासाठी असे प्रस्ताव शासनाकडे न पाठविता नियमानुसार छाननी करून सरळ केंद्र शासनाकडे पाठविण्याचे अधिकार केंद्र शासनाच्या पूर्व परवानगीने संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्रदान केले आहेत. प्रस्ताव केंद्र शासनाकडे पाठविण्यासाठी समाजकल्याण संचालनालय समिती, अपंग कल्याण आयुक्तालय आणि वि.जा.भ.ज. इमाव व वि.मा.प्र. कल्याण संचालनालय समिती अशा स्वतंत्र समित्यांची पुनर्रचना करण्यात आली आहे.

२. केंद्रीय अनुदान योजनेतर्गत महिला उत्कर्ष शिक्षण प्रसारक मंडळ रिसोड, जि.वाशिम या संस्थेची निवासी माध्यमिक शाळा सुरु ठेवण्याबाबत रिट पिटीशन क्र. ९५६/२००३ वर दिनांक २८.२.२००३ रोजी मा.उच्च न्यायालय खंडपीठ नागपूर यांनी असे निर्देश दिले की, सदर संस्थेची निवासी माध्यमिक शाळा राज्य शासनाची आणि महाराष्ट्र राज्याच्या शिक्षण मंडळाची मान्यता मिळाल्याशिवाय सुरु ठेवता येणार नाही. केंद्र शासनाने या निर्णयातील तत्व ज्या स्वयंसेवी संस्था/इन्स्टीट्यूट्स शैक्षणिक कार्यक्रम राबवितात अशा सर्वांना लागू असून, त्यांचे अनुपालन करण्याचे बंधनकारक असल्याबाबतच्या सूचना त्यांच्या दिनांक २१.१२.०४ च्या पत्रान्वये जारी केल्या आहेत.

३. मा.उच्च न्यायालयाच्या या निर्णयानुसार वर नमूद केलेल्या सर्व निवासी शाळांना शालेय शिक्षण विभागाची आणि या विभागाची मान्यता घेण्यासाठी फेरतपासणी करून कार्यान्वित निवासी शाळा त्याचप्रमाणे नव्याने प्राप्त झालेल्या प्रस्तावित निवासी शाळा यांचे प्रस्ताव संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना या विभागास सादर करण्यासाठी कळविले होते. संचालकांकडून वेळोवेळी प्राप्त झालेल्या निवासी शाळांच्या याद्या शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागास या विभागाने पाठविल्या आहेत. त्या याद्यांनुसार शाळांची शैक्षणिक दृष्टीने तपासणी करण्यासाठी शिक्षण संचालक, प्राथमिक आणि शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांना शालेय शिक्षण विभागाने आदेश दिले. त्यांच्याकडून शिफारस झालेल्या आणि शालेय शिक्षण विभागाने सहमती दिलेल्या

केंद्र पुरस्कृत योजनेतर्गत अनुसूचित जातीच्या निवासी/अनिवासी प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळांना या विभागाची परवानगी देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:- वरील प्रमाणे विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावांचा विचार करून या शासन निर्णयाच्या सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मध्ये नमूद केलेल्या २० शैक्षणिक संस्थांच्या केंद्र पुरस्कृत अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींच्या निवासी / अनिवासी प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळांना शासनाची परवानगी देण्यात येत आहे.

२. केंद्र पुरस्कृत अनुसूचित जातीच्या मुलामुलींच्या निवासी/अनिवासी प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळांची परवानगी या शासन निर्णयाच्या सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट "ब" मध्ये नमूद केलेल्या अटी व शर्ती यांच्या अधीन राहिल. या विहित अटी व शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या निवासी शाळांना केंद्र शासनाची परवानगी मिळण्याबाबत केंद्र शासनास प्रस्ताव सादर करण्याबाबतची कार्यवाही संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी त्वरित करावी.

३. सदरहू शासन निर्णय शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २००६०५१९१६२७५१००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(नं.मा.शिलवंत)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे
सचिव, महाराष्ट्र राज्य, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक विभागीय शिक्षण मंडळ, औरंगाबाद
संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व शिक्षण संचालक, (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य
सर्व शिक्षण संचालक (प्राथमिक) महाराष्ट्र राज्य
सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक
सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक व माध्यमिक) जिल्हा परिषद
सर्व विभागीय समाजकल्याण अधिकारी
सर्व विशेष जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी
सर्व समाजकल्याण अधिकारी, गट-अ, जिल्हा परिषद
मा.मंत्री, सा.न्या. यांचे खाजगी सचिव
मा.राज्यमंत्री, सा.न्या. यांचे खाजगी सचिव
सचिव/अध्यक्ष सर्व संबंधीत शैक्षणिक संस्था
अवर सचिव, माशि-१, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
निवड नस्ती, मावक ४

शासन निर्णय सामाजिक न्याय,सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग
क्रमांक- सीएएस-२००६/ प्र.क्र.२२९/मावक-४, दिनांक १९ मे २००६ सोबतचे

परिशिष्ट "अ"

केंद्र पुरस्कृत योजनांतर्गत अनुसूचित जातीच्या निवासी/अनिवासी प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळांची यादी

अ.क्र	संस्थेचे नाव	निवासी शाळेचे नाव व ठिकाण
१	परिवर्तन एज्युकेशन सोसायटी जालना, लुबीनी निवास चारकोप(प), कांदिवली, मुंबई	अधिनव केंद्रीय मागासवर्गीय प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळा, उधवा, ता.तलासरी जि.ठाणे
२	परिवर्तन एज्युकेशन सोसायटी जालना, लुबीनी निवास चारकोप(प), कांदिवली, मुंबई	सिध्दार्थ केंद्रीय मागासवर्गीय प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळा, तलासरी, जि.ठाणे
३	अष्टविनायक सेवाभावी संस्था, टाकळीखंडेश्वरी, ता.कर्जत, जि.अहमदनगर	भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर प्राथमिक निवासी शाळा, टाकळी, खंडेश्वरी, ता.कर्जत, जि.अहमदनगर
४	श्रीसंत कबीर शिक्षण व क्रीडा प्रसारक संस्था जळका(रेल्वे), ता.मालेगाव, जि.नाशिक	राजर्षी शाहू महाराज केंद्रीय अनु.जातीसाठी (एससी) प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळा शेवाळ पिंप्री ता.पुसद जि.यवतमाळ
५	डॉ.पदमसिंह पाटील मित्र मंडळ	माता रमाबाई आंबेडकर केंद्रीय प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळा केशेगाव, ता.जि.उस्मानाबाद
६		अनु.जातीसाठी दीपछाया माध्यमिक निवासी शाळा चिखली, ता.कामठी, जि.नागपूर
७		अनु.जातीच्या मुलामुलीसाठी माध्यमिक निवासी शाळा नरखेड जि.नागपूर
८	महात्मा फुले युवक विकास मंडळ, धुळे	केंद्रीय माध्यमिक विद्यालय चौगाव, बुध
९		सौ. विजयाताई रोहाडे केंद्रीय माध्यमिक निवासी शाळा विठ्ठलपूर ता.कन्नड
१०	वृंदावन शिक्षण व बहुउद्देशीय संस्था, चोहोट्टा बाजार, ता.अकोट, जि.अकोला	श्री संत तुकाराम महाराज विद्यालय, किनखेड (पूर्वी) ता.अकोट, जि.अकोला
११	महाराष्ट्र सैनिक शिक्षण प्रसारक मंडळ, जालना जि.जालना	सावित्रीबाई फुले अनु.जातीच्या मुलामुलीची माध्यमिक निवासी शाळा, पिंपळगाव (रेणुकाई) ता.भोकरदन, जि.जालना
१२	महाराष्ट्र सैनिक शिक्षण प्रसारक मंडळ, जालना जि.जालना	महात्मा ज्योतिबा फुले अनु.जातीच्या मुलामुलीची निवासी शाळा, टेंभुर्णी, ता.जाफराबाद, जि.जालना
१३	ज्ञानगंगा बहुउद्देशीय शिक्षण संस्था, पालांदूर(चौ), ता.लाखनी, जि.भंडारा	ज्ञानदीप केंद्रीय प्राथमिक निवासी शाळा, पालांदूर(चौ) ता.लाखनी, जि. भंडारा
१४	प्रगती बहुउद्देशीय संस्था, लुबीनीनगर मानकापूर, नागपूर	प्रगती केंद्रीय अनु.जाती प्राथमिक निवासी शाळा वपेरा तहसील तुमसर जि.भंडारा
१५	बोधीसत्त्व सम्राट अशोक शिक्षण प्रसारक संस्था, अमरावती	महात्मा फुले माध्यमिक (एस.सी) निवासी शाळा धामोरी ता.भातुकली जि.अमरावती
१६	क्रांतीग्राम विकास संस्था, कोळपिंपरी, ता.धारुर जि.बीड	महात्मा फुले अनु.जाती केंद्रीय प्राथमिक निवासी शाळा कोळपिंपरी, ता.धारुर जि.बीड
१७	रामदासजी शिक्षण प्रसारक मंडळ, जुना जालना	रामदासी केंद्रीय प्राथमिक निवासी शाळा मु.आंकार, देऊळगाव ता.जि.जालना
१८	एकता शिक्षण क्रीडा मंडळ अशोकनगर, जुना जालना	एकता केंद्रीय प्राथमिक निवासी शाळा मु.कुंभेफळ, (सुतगिरणी) ता.जि.जालना
१९	उत्तेजन शिक्षण प्रसारक मंडळ माळीपुरी जुना जालना	सिध्दार्थ केंद्रीय प्राथमिक निवासी शाळा मु.इंदेवाडी, ता.जि.जालना
२०		सर्वोदय राष्ट्रीय माध्यमिक विद्यालय, कन्नड, ता.कन्नड, जि.औरंगाबाद

परिशिष्ट "ब"

केंद्र पुरस्कृत योजनांतर्गत अनुसूचित जातीच्या निवासी/अनिवासी प्राथमिक/माध्यमिक निवासी शाळांना परवानगी देण्याबाबत शैक्षणिक संस्थांनी पूर्तता करावयाच्या विहित अटी व शर्ती

१) या निवासी/अनिवासी शाळा केंद्र शासनाच्या धोरणानुसार सर्व विहित अटी व शर्तीचे परिपूर्ण पालन करतील.

२) या निवासी/अनिवासी शाळांमध्ये अनुसूचित जातीच्या मुलांना प्रवेश देण्याबाबत ज्या अटी व शर्ती विहित करण्यात आलेल्या आहेत त्यानुसार त्यांना प्रवेश दिला जाईल व या निवासी/अनिवासी शाळा राज्यातील अन्य शाळांशी अनैसर्गिक स्पर्धा करणार नाहीत.

३) या निवासी/अनिवासी शाळा शैक्षणिक बाबींविषयक शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाचे अस्तित्वात असलेले नियम/धोरण/ अभ्यासक्रम तथा वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या आदेशांचे पालन करतील.

४) शालेय शिक्षण विभागाची मान्यता ही केवळ शैक्षणिक बाबींपुरतीच मर्यादित राहिल. प्रशासकीय व अन्य बाबी याबाबतचे परिपूर्ण नियंत्रण सामाजिक न्याय विभागाचे राहिल.

५)

५) केंद्र शासनाने या निवासी/अनिवासी शाळांना देण्यात येत असलेला निधी बंद केल्यास, किंवा केंद्र शासनाची योजना बंद झाल्यास, या निवासी/अनिवासी शाळांबाबत कोणत्याही प्रकारचे दायित्व शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाकडे आणि सामाजिक न्याय विभागाकडे असणार नाही. त्याचप्रमाणे या शाळांबाबत कोणत्याही प्रकारचा आर्थिक भार राज्यशासन स्विकारणार नाही.

६) या निवासी/अनिवासी शाळांना राज्य शासनाकडून कोणतेही अनुदान अनुज्ञेय नसल्याने, त्यांना परवानगी देताना त्या संस्थांकडून "भविष्यात राज्य शासनाकडे कोणत्याही स्वरूपाचे अनुदान मागणार नाही " अशा प्रकारचे रु.१००/- च्या स्टॅप पेपरवर हनीपत्र घेणे बंधनकारक राहिल. या निवासी /अनिवासी शाळांना देण्यात येणारी परवानगी "कायम विना अनुदान तत्वावर " असेल.

७) संबंधीत संस्थांना मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम १९५० आणि संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० अगर केवळ मुंबई विश्वस्त अधिनियम १९५० अंतर्गत नोंदणीकृत असेल.

८) न्यायालयीन प्रकरण सुरु असलेल्या निवासी/अनिवासी शाळांना परवानगी दिली जाणार नाही.

९) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाच्या सहमतोने ज्या निवासी/अनिवासी शाळांना परवानगीचे आदेश सामाजिक न्याय विभागाकडून निर्गमित होतील. त्या निवासी/अनिवासी शाळा महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ यांच्याशी संलग्नीकरण प्राप्त करण्याच्या दृष्टीने विभागीय शिक्षण उपसंचालक, व विभागीय राज्य मंडळ यांच्याकडे रीतसर अर्ज करतील.